

Eshof mei 2025 Gemeente van de Opgestane Heer

Vorig weekeind, in dat weekend van nationale herdenken, stond in de bijlage van mijn krant een dringend essay van de historicus Rene van Stipriaan. Ik wil hier enkele dingen noemen die beschrijft... We maken de laatste maanden mee dat de wereldgeschiedenis een scherpe u-bocht maakt. Er woedt een gruwelijke oorlog in Oost Europa, daar ligt een lont te smeulen voor een volgende wereld oorlog. Sinds 20 januari weten we dat onze voormalige bevrijders zich van ons afkeren, en een alliantie smeden van de huidige agressor. Het verval van de rechtstaat voltrekt zich in de VS in duizelingwekkend tempo, universiteiten worden gemangeld, vrijheid van meningsuiting ingeperkt, er wordt op kwetsbare mensen gejaagd en buurlanden gedriegd met onvrijwillige annexatie'. Tot zover van Stipriaan.

U zult het herkennen...het is een akelig actuele beschrijving van onze huidige wereld...het is een soort nacht scene...een avond die valt over onze wereld... Er ligt een lont te smeulen...De lont van het vuur van een mogelijk nieuwe wereldoorlog...

In het evangelie gedeelte van Johannes is het ook nacht... en er ligt een ander vuur te smeulen...een vuur van de Opgestane die aan de oever staat en ons toeroept...(dat vuurtje is aangestoken met een heel andere lont....)

Dit laatste hoofdstuk van Johannes is eigenlijk een latere toevoeging. Zijn evangelie eindigt met het verhaal van de verschijning van Jezus aan Thomas. Daarna schreef Johannes zijn slot. Pas later, in de gemeente van Johannes is dit laatste hoofdstuk toegevoegd, als een post scriptum, een soort ps. Het is achter het slot van Thomas geplakt en men heeft niet eens de moeite genomen om de naad weg te werken. Blijkbaar had dit ps. nog iets belangrijks te zeggen.

Ons verhaal opent met een nacht scene...we horen over mensen die aan het zwoegen zijn. Die niets gevangen hebben, zij lijken zelf gevangen, van de nacht, van de vergeefsheid, van de uitzichtloosheid. Dan worden ze vanaf de oever toegeroepen: Gooi je net aan de rechterkant uit... Dat is niet zomaar de andere kant. Dat is de kant van het roer, en wie van die kant het net uitgooit wordt stuurloos... Die vreemde man van de overkant roept hen dus toe stuurloos te worden en hem de koers te laten bepalen. Het lijkt dwaas.... Volstrekt buiten de orde... maar ze wagen het ... misschien er schuilt er een belofte in...

Zijn vuurtje brandt al, op die oever. Zijn vuur herinnert ons aan dat eerdere vuur, van die brandende braambos...vuur van een stem die ons oproept tot menselijkheid. Hier dus weer een vuurtje, nu van de opgestane die ons vraagt naar ons kompas, naar ons roer, zijn vuurtje is...aangestoken een andere lont, het is een smeulend besef dat wraak een doodlopende weg is, dat geweld geweld oproept, dat wie een mens redt de wereld redt, en dat wie een mens doodt dus ook de wereld doodt...smeulend vuur van recht en vrede..dat is het vuur van de vreemde man aan de oever...

Hij vraagt om toespijs...dat wil zeggen ...ze mogen nadat ze hun roer aan hem hebben gegeven, hun bijdragen aanleveren. Het vuurtje brandt, zij mogen er hun gaven aan toevoegen...gaven van menselijkheid, gaven van het kleine goede, daden van protest en van vrede...

Ik vraag me af...is dat besef gegroeid in de gemeente van Johannes, zodanig gegroeid dat ze dit slot hebben toegevoegd ... omdat het op deze manier van de nacht naar een nieuwe morgen gaat, van het donker naar het licht...en dat de gemeente het besef van dit licht, en van dit vuurtje gaande houdt...

Dan het tweede deel ...dat gesprek tussen Jezus en Petrus. Ze zitten rond dat kolenvuur. En dat herinnert ons aan dat andere vuur op de binnenplaats, het vuur van verraad. Vuur van ontkenning. Tot drie maal toe...en toen die wake up call van die haan...

Drie keer die vraag: "Simon, zoon van Johannes, heb je mij waarlijk lief, meer dan deze?" Petrus wordt dus met z'n jongensnaam aangesproken. Alsof hij helemaal van voren af aan moet beginnen. En ja nu gebeurt er iets in onze vertaling waardoor de fijne nuances verloren gaan. "Heb je mij lief?", vraagt Jezus. Maar dat is een groot woord 'liefde'. Een woord waar Petrus niet zomaar 'ja' op durft te zeggen. Maar ook geen 'nee'. Wat zal hij antwoorden? "Ach, Heer.. u weet dat ik aan u gehecht ben..." Subtiel zwakt Petrus het liefhebben af, hij weet wat hij meedraagt aan verraad en twijfel. Maar misschien door die eerlijkheid honoreert Jezus hem met de woorden: "Weid mijn lammeren".

"Simon, zoon van Johannes, heb je mij waarlijk lief?". Het meer dan deze laat Jezus er af. "Ja Heer, Gij weet dat ik....aan u gehecht ben". Weer kiest Petrus voor het zwakkere woord. Weer die aarzeling. Misschien is het daarom wel dat Jezus zegt: "Hoed mijn schapen". En dan gaat het nog een laagje dieper. Voor de derde maal stelt Jezus die vraag. Maar nu neemt hij het woord over dat Petrus inmiddels twee keer heeft gebruikt. "Simon, zoon van Johannes, ben je echt aan mij gehecht?" "Gij weet alles, ook mijn zwakke liefde, maar wat u over mij weet, is voor mij genoeg. Heer die mij ziet zoals ik ben, dieper dan ik mij zelf ooit ken...Zo vertrouwt Petrus zich aan Jezus toe. "Weid mij schapen", zegt Jezus.

Het is een bijzonder gesprek, met een subtiele opbouw. Want hoe kleiner Petrus wordt, hoe groter zijn opdracht. "lammeren weiden dat doet een herdersjongen. "Schapen hoeden dat is het werk van een herdersknecht. "Weid mijn schapen", is het werk van de herder zelf.

"Gij weet alles, ook mijn zwakke liefde, maar wat u over mij weet, is voor mij genoeg. Ook hier wordt het stuur, het roer uit handen gegeven...liever gezegd..er wordt een andere koers ingeslagen... Hoe minder macho, hoe meer verantwoordelijkheid. Wie kan buigen ook geschikt is voor dienend leiderschap.

Het herinnert mij aan de uitvaart van de vorige paus..hoe hij buigend de voeten van vluchtelingen waste, je moet ruiken naar schapen zei hij als herder. Het gaat hier dus om leiderschap, dienend leiderschap, zowel in de kerk als in de politiek.

Ik kom nog even terug op de beschrijving van Van Stipriaan. Hoe we laatste maanden meemaken dat de wereldgeschiedenis een scherpe u-bocht maakt. Het is een u bocht van democratisch leiderschap naar autocratische machthebbers, het recht wordt omgedraaid naar macht, het andere en het kwetsbare moet het afleggen tegen het dikke ik, tegen geweld van leiders die hun eigen jungle organiseren.

U herinnert zich nog wel hoe bisschop Marian Budde een zekere heer T toesprak toen hij in haar kathedraal kwam in Washington en zij toen openlijk wees op de tekortkoming in zijn leiderschap. Vanuit de christelijke traditie pleitte zij voor mededogen, voor gerechtigheid, en gelijkheid. Vanuit de Schrift schetste zij een andere vorm van leiderschap ...een leider die bijdraagt aan een samenleving waarin iedereen zich gewaardeerd voelt, ongeacht achtergrond of overtuiging. Een dienend leiderschap waarin macht, het recht dient. En niet andersom...want dat is een dodelijk u bocht.. Wie een mens weg zet, zet ook menselijkheid over boord, wie een mens doodt, doodt ook menselijkheid.

Er staat veel op het spel...de lont smeult...maar het is de vraag welk vuurtje aangestoken wordt....het vuur van geweld.....of het vuurtje van die man aan de oever...kun je je stuur, je roer, je kompas afstemmen op hem? Zou dat leidend kunnen zijn in ons leven?

Wat kunnen we doen vragen veel mensen zich af in deze tijd, kunnen we onze vrijheid overeind houden? Het zijn de vragen waarmee van Stipriaan zijn essay afsluit. In de gemeente van Johannes is er een smeulend besef dat vrijheid te maken heeft met verbondenheid in Christus.

Heb je mij lief? vraagt Jezus aan Petrus. Het betekent eigenlijk: kies je er voor om mij lief te hebben.... Er worden geen excuses van Petrus gevraagd, geen schuldbelijdenis, of boetedoening. Petrus mag opnieuw kiezen. Voor verbinding. Met Jezus, voor zijn liefde, voor zijn kompas, voor het vuurtje van de opgestane. Wat kunnen we doen om onze vrijheid overeind houden? De gemeente van Christus warmt zich aan het vuur van een oud verhaal dat Gods ons in deze Opgestane nabij is, en ons kans geeft hem lief te hebben...Het is een Paasgeheim: Gods liefde vernedert de ander niet, maar maakt ons groot en herstelt ons in ere. Genezende liefde...over onze afgronden heen... Genezende liefde, maar die tekent je wel..die laat wel een wond na...net zoals Jacob mank liep, net zoals Paulus blind werd, zo ook Petrus...hij zal een dienende leider zijn, een wounded healer.

Kies je ervoor mij lief te hebben? Dat is de vraag waar het vanmorgen om draait. Want we hebben het natuurlijk niet exclusief over Petrus, dat had u waarschijnlijk al begrepen. Hij staat hier model voor een ieder van ons. God geve dat ook wij bij onze meisjes of jongensnaam geroepen worden, wie wij ook zijn en hoeveel hanen er ook gekraaid hebben. God geve dat ook wij op onze beurt de pen pakken en ons eigen p.s. onder dit evangelie schrijven. Om met ons eigen leven antwoord te geven op die ene vraag van die man aan de oever...heb je mij lief?

Die man aan de oever....Hij kan ons stuurloos maken, als wij ronddobberen op onze levenszee, maar de Opgestane roept ons weg uit de kramp om het bestaan, en zet ons in de ruimte.

Ik heb vertrouwen in jou.

Ik geloof in jou.

Ik kruis jouw bestaan.

Mijn liefde geneest je.

Leef dat ik leef....

Amen.